

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การใช้ยาสามัญประจำบ้านของประชาชน อำเภอสันกำแพง
จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน นางสาว พรทิพย์ เจียมสุขน

สาขารณศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

รองศาสตราจารย์พรทิพย์ เชื้อมโนชาญ	ประธานกรรมการ
อาจารย์ชงยุทธ	กรรมการ
อาจารย์ ดร.สุกัญญา	กรรมการ
อาจารย์ ดร.ยุพิน	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาชนิดของยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบันที่มีไว้ที่บ้าน การปฏิบัติตัว ความรู้ ทักษะในการใช้ยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนครอบครัวที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 207 คน ลุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์และการสังเกตที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า ยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบันที่กลุ่มตัวอย่างมีไว้ที่บ้านและเคยใช้ใน 1 ปีที่ผ่านมา คือ ยาเม็ดพาราเซตามอล ยาล้างตา ทิงเจอร์ใส่แผล ยาเม็ดคลอร์เฟนิรามีน ยาแก้ไอ น้ำคำผงน้ำตาลเกลือแร่ ยาเม็ดลดกรดอะลูมินา-แมกนีเซีย และยาราคุน้ำแดง เมื่อสมาชิกในครอบครัวมีอาการเจ็บป่วยได้ไปสถานอนามัยมากที่สุดร้อยละ 49.8 กรณีซื้อยามาบริโภคเอง ได้ซื้อยาที่ร้านขายยาและร้านขายของชำถึงร้อยละ 43.5, 27.5 ตามลำดับ เก็บยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบันไว้ที่บ้านร้อยละ 96.1 โดยเก็บไว้ในตู้ยาเพียงร้อยละ 28.9 และยาที่มีไว้ที่บ้านนั้น มีฉลากติดชื่อยาหรือวิธีใช้ร้อยละ

56.0 ก่อนจะใช้ยา มีการสังเกตลักษณะของยาก่อนหยิบยามาใช้ในระดับที่ดีมาก เช่น ดูวันผลิตหรือหมดอายุ อ่านฉลากบนภาชนะบรรจุยา ดูวิธีใช้ยา ดูการเก็บรักษา อ่านคำเตือน เป็นต้น รู้จักยาที่มีลักษณะเสื่อมคุณภาพอยู่ในระดับดี มีการตรวจสอบยาที่มีไว้ในบ้านทุกครั้งที่ใช้ร้อยละ 83.1 กลุ่มตัวอย่างรู้จักยาสามัญประจำบ้านร้อยละ 53.1 มีความรู้ในการใช้ยาสามัญประจำบ้านในเกณฑ์ต่ำคือ คะแนนเฉลี่ย 11.75 จากคะแนนเต็ม 21 คะแนน ยาพาราเซตามอลเป็นยารายการเดียวที่รู้จักตรงตามสรรพคุณเป็นอย่างดีคือร้อยละ 100 แหล่งความรู้ที่ได้รับหรือได้ยินคือ โฆษณาวิทยุหรือโทรทัศน์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข อาสาสมัครสาธารณสุข ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ายาสามัญประจำบ้านเป็นยาที่มีความปลอดภัย ราคาไม่แพง ได้ผลการรักษา เก็บรักษาง่าย หาชื้อได้ง่าย ใช้ได้เองไม่ต้องพบแพทย์ และรัฐบาลควรส่งเสริมให้ใช้ยาสามัญประจำบ้าน ไม่เห็นด้วยว่ายาชุดมีสรรพคุณดีกว่ายาสามัญประจำบ้านร้อยละ 71.5 มีการใช้ยาอื่นนอกเหนือยาสามัญประจำบ้านร้อยละ 29.5 เนื่องจากการมีโรคประจำตัว การไม่แน่ใจในประสิทธิภาพของยา

จะเห็นได้ว่า ความรู้และทัศนคติในการใช้ยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบันของประชาชนมีผลต่อการปฏิบัติ จึงเห็นควรดำเนินการจัดให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อให้ใช้ยาสามัญประจำบ้านแผนปัจจุบันอย่างต่อเนื่องและสนับสนุนให้มีการใช้ยาสามัญประจำบ้านที่ถูกต้อง

Independent Study Title **The Use of Household Medicines of People in
San Kamphaeng District Chiang Mai Province**

Author Miss. Porntip Jiamsuchon

Master of Public Health

Independent Study Examining Committee :

Asso. Prof. Porntip	Chuamanochan	Chairperson
Lect.	Yongyuth Ruanta	Member
Lect. Dr.	Sukanya Linpisarn	Member
Lect. Dr.	Yupin Lawanprasert	Member

Abstract

The objectives of this study were to study the items of household medicines which were kept in the house, and self practice, knowledge, attitudes and beliefs in using household medicines. The multi-stage random sampling were used to select 207 respondents of 15 years old and older family respondents. The interviewing schedule was used to collect data. The data were analyzed using descriptive statistics.

The results were as follows: the items of household medicines available in their houses and used in the past one year were paracetamol tablets, eye wash solutions, tincture, chlorpheniramine tablets, Brown mixtures, ORS powder, Alumina-magnesia tablets and Stomachics mixture. When any family members were sick, they chose to go to the health center, 49.8%. In case of buying the medicine they went to drugstore, and groceries, 43.5%, and 27.5%, respectively. Household medicines were kept in the house, 96.1%, placed in a medicine box, 28.9%, and all of them still having labels

attached, 56.0%. Prior to using the medicines most of them observed their characteristics - including the manufacturing date or expiry date, read the labels on individual containers, indications, storage conditions, warnings etc. The respondents checked medicines before taking, 83.1%. The subjects knew the household medicines, 53.1%. They knew the appearance of degraded medicines at a good level. People had a low level of knowledge on household medicines with average points 11.75 out of 21 points. Paracetamol was the only item for which they correctly knew the indication. Their knowledge on household medicines were received from radio or television, health officers, and health volunteers. Factors influencing choice of the household medicines were safety, low prices, effectiveness, easily kept, commonly available, simple usage, and widely promoted by the government. The respondents did not agree that Yachud was more effective than household medicines, 71.5%. Use other medicines more than household medicines, 29.5%, because of their chronic diseases and distrust concerning effectiveness.

Both knowledge and attitude of household medicines among people affect the self practice in using medicines. It is therefore important to continuously disseminate information on household medicines and encourage people to use them effectively.